

Kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittäminen

Kansalaisjärjestöstrategian
toimeenpanosuunnitelma 2023–2027

Kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanosuunnitelma

Kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanosuunnitelma on strategian toimeenpanoa koordinoivan työryhmän [myöhemmin strategiatyöryhmän] asiakirja, joka valmistellaan yhdessä vastuuministeriöiden kanssa. Strategiatyöryhmä päivittää toimeenpanosuunnitelman tarpeen mukaan hankesuunnitelmien tarkentuessa ja toimenpiteiden edetessä kuluvalle hallituskaudella. Suunnitelmaan on koottu lähdeviittein myös lisätietoja asiasta enemmän kiinnostuneille.

Toimeenpanosuunnitelman perustiedot

Hanke	Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöstrategiasta
Hankenumero	OM140:00/2023
Asiakirjan tyyppi	Strategian toimeenpanosuunnitelma
Versio	2.0
Laatija	Mikko Lehtonen, Maria Wakeham-Hartonen
Luottamuksellisuus	Julkinen
Hyväksyjä (päivittäjä)	Strategiatyöryhmä
Hyväksytty (päivitetty)	22.10.2024
Jakelu, julkaisu	Hankesivu
Palaute	kansalaisjarjestostrategia.om(at)gov.fi

Sisältö

1	Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöstrategiasta.....	5
1.1	Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöstrategiasta.....	5
1.2	Strategian tiivistelmä.....	6
1.3	Kansalaisyhteiskunnan tila.....	7
2	Strategian toimeenpano ja seuranta ja arviointi	10
2.1	Strategian toimeenpano.....	10
2.2	Strategian seuranta ja arviointi.....	11
3	Strategian toimeenpanoon osallistuminen ja viestintä	12
4	Strategian toimenpiteet.....	14
4.1	Verotus- ja valtionavustuskäytänteet.....	14
4.1.1	Tuloverolain ja verokäytänteiden uudistaminen	15
4.1.2	Valtionavustuslain uudistaminen	15
4.1.3	Valtionavustuskäytänteiden uudistaminen	15
4.2	Kansalaisyhteiskuntavisio	17
4.2.1	Kansalaisyhteiskuntavisio- n muodostaminen	18
4.3	Sääntely ja toimintatavat.....	18
4.3.1	Sääntelyn ja toimintatapojen kehittäminen	19
4.3.2	Yhdistyslain ja yhdistysrekisterin uudistaminen.....	19
4.4	EU-rahoitusmahdollisuudet ja kansalaisjärjestöjen hakuvalmiudet.....	20
4.4.1	Mahdollisuuksien ja hakuvalmiuksien selvittäminen.....	21
4.5	Vuorovaikutus kansalaisyhteiskunnan kanssa	22
4.5.1	Selvitys kuntien ja hyvinvointialueiden tuesta kansalaisjärjestöille.....	23
4.5.2	Avoin hallinto edistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta.....	23
	Liite 1 Strategiaan ja sen toimenpiteisiin liittyvä hankeseuranta.....	25
	Liite 2 Strategian yhteyksiä muihin hallituskauden hankkeisiin ja ohjelmiin.....	26

Liite 3 Toimeenpanosuunnitelman versiohistoria.....	27
---	----

1 Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöstrategiasta

1.1 Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöstrategiasta

Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöstrategiasta perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan 20.6.2023:

Keskeinen osa toimivaa demokratiaa on aktiivinen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta. Hallitus valmistelee kansalaisjärjestöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman. Strategian puitteissa kevennetään järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa ylimääräistä sääntelyä, selvitetään mahdollisuuksia kehittää kansalaisjärjestöjen omaa varainhankintaa ja parannetaan hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta.¹

Valtioneuvosto hyväksyi 6.6.2024 valtioneuvoston periaatepäätöksen kansalaisjärjestöstrategiasta, joka linjaa, miten kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä kehitetään tulevalla hallituskaudella 2023–2027.² Strategia antaa ohjeita ja ohjaa asioiden valmistelua valtioneuvoston periaatepäätöksenä, joka on luonteeltaan poliittinen kannanotto.

---

¹ Vahva ja välittävä Suomi

² Kansalaisjärjestöstrategia linjaa kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittämisestä

Kansalaisjärjestöstrategia julkaistiin kolmella kielellä oikeusministeriön julkaisusarjassa ja Valtioneuvoston yhteisessä julkaisuarkistossa Valtossa.

- **Kansalaisjärjestöstrategia 2023–2027:** Periaatepäätös kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittämisestä (2024:20)
- **Strategin för civilsamhällesorganisationer 2023–2027:** Statsrådets principbeslut om utvecklandet av civilsamhällesorganisationernas verksamhetsbetingelser (2024:21)
- **CSO Strategy 2023–2027:** Government resolution on the development of civic space (2024:22)

Suomenkielisen periaatepäätöksen liitteenä on strategiaa täydentävä taustamuistio, jossa kuvataan myös strategian valmistelua. Taustamuistio on saatavissa myös englanniksi hankesivulla.

1.2 Strategian tiivistelmä

Kansalaisjärjestöstrategian tarkoituksena on edistää kansalaisjärjestöjen omaa varainhankintaa, kehittää kansalaisjärjestöjä koskevaa valtionavustustoimintaa ja purkaa kansalaisjärjestöjä kuormittavaa byrokratiaa. Koska kansalaisjärjestötoiminta ja kansalaisjärjestöjen toimintaympäristö muuttuvat, kansalaisjärjestöillä on tarve kehittää toimintaansa, lisätä yhteistyötään ja uudistaa rakenteitaan, mitä seurataan myös yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarissa neuvottelukunnassa.³

Strategiassa on viisi päämäärää ja tavoitetta:

- 1) **Yksityisrahoitukseen perustuva lahjoittamisen kulttuuri kehittyy ja kansalaisjärjestöjen omavaraisuus vahvistuu:** Vahvistetaan kansalaisjärjestöjen oman varainhankinnan edellytyksiä, jotta kansalaisjärjestöjen mahdollisuudet hankkia lisää yksityisrahoitusta kasvavat.
- 2) **Valtionavustustoiminnan vaikuttavuus lisääntyy ja tuottavuus paranee:** Vähennetään hallinnollista taakkaa ja valtionavustustoiminnan monikanavaisuutta sekä parannetaan toiminnan tuottavuutta.

---

³ Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta

- 3) **Suomeen saatava EU-rahoitus kasvaa ja Suomi hyötyy Euroopan unionista entistä enemmän:** Tuetaan EU-rahoituksen saamista Suomeen lisäämällä kansalaisjärjestöjen valmiuksia hakea EU-rahoitusta ja tehdä verkostoista yhteistyötä.
- 4) **Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen ja vapaaehtoistoiminnan merkitys kasvavat:** Kannustetaan ihmisiä osallistumaan kansalais- ja vapaaehtoistoimintaan keventämällä ja purkamalla kansalaisjärjestöjä koskevia normeja, uudistamalla viranomaisten toimintatapoja ja yhtenäistämällä viranomaistulkintoja.
- 5) **Valtionhallinnossa vahvistuu tiedolla johtaminen, osallisuus ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa:** Rakennetaan kansalaisyhteiskuntapolitiikan tietoperustaa ja hyödynnetään sitä päätöksenteossa.

Strategian toimeenpanoon sisältyy säädöshankkeita, selvityksiä ja muita kehittämistoimia. Tarkoituksena on esimerkiksi laajentaa kansalaisjärjestöille osoitettavien lahjoitusten verovähennysoikeutta tietyin ehdoin, uudistaa valtionavustuslakia ja -käytänteitä sekä käydä visioivaa keskustelua kansalaisyhteiskunnasta ja sen toimintaedellytyksistä 2030-luvun Suomessa.

Ministeriöt tekevät toimenpiteet virkatyönä ja toimivaltansa ja työjärjestyksensä mukaisesti. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia paitsi ministeriöissä myös hallintorajat ylittävää yhteistyötä. Jos toimenpiteillä arvioitaisiin olevan muita kustannuksia kuin virkatyöstä aiheutuvia kustannuksia, toimenpiteet toteutetaan vain, jos niille järjestyy erillinen rahoitus.

1.3 Kansalaisyhteiskunnan tila

Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöstrategiasta koskee kansalaisjärjestöjä ja erityisesti julkiseen rahoitukseen ja säädösvalmisteluun liittyviä valtionhallinnon toimia. Kansalaisyhteiskunnan tilasta ja tulevaisuudesta käydään laajempaa vuoropuhelua strategian toimeenpanon aikana.

Aktiivinen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta on osa toimivaa demokratiaa sekä Suomessa että Euroopan unionissa.^{4 5} Monimuotoinen kansalaisyhteiskunta nostaa ihmisiä syrjästä esiin ja voimistaa heidän ääntään, edistää osallisuutta ja arvioi julkisen hallinnon toimien oikeellisuutta. Aktiivinen kansalaisuus ja yhteisöllinen kansalais-toiminta vahvistavat esimerkiksi ihmisten hyvinvointia sekä yhteiskunnan kriisinkestä-vyyttä ja kokonaisturvallisuutta.^{6 7 8} Jotta näin olisi tulevaisuudessakin, julkisen hallin-non on kehitettävä kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja seurattava niiden ke-hittymistä vuorovaikutuksessa kansalaisyhteiskunnan kanssa.^{9 10 11}

Kansalaisyhteiskuntaa voidaan kuvata lainsäädännölliseksi, sosiaalseksi ja taloudel-liseksi tilaksi (civic space), jossa ihmiset osallistuvat, kokoontuvat ja ilmaisevat itse-ään. Kansalaisyhteiskunnan ulottuvuuksia ovat perus- ja ihmisoikeudet, vapaa media ja digitaalinen tila, tiedon saatavuus sekä olosuhteet, jotka mahdollistavat toimintaa kansalaisyhteiskunnassa.^{12 13}

Civic space is the environment that enables people and groups – or “civic space actors” – to participate meaningfully in the political, economic, social and cultural life of their societies. A vibrant civic space requires an open, secure and safe environment that is free from all acts of intimidation, harassment and reprisals, whether online or offline. Any restrictions on such a space must comply with in-ternational human rights law.¹⁴

---

⁴ [Kukoistava kansalaisyhteiskunta perusoikeuksien puolustamiseksi EU:ssa: EU:n pe-rusoikeuskirjan soveltamista koskeva kertomus vuodelta 2022](#)

⁵ [Open letter: Ensuring a vibrant civic space in the European Union – civil society’s ex-pectations for the next five years](#)

⁶ [Kansalaistoiminnan merkitys kriiseihin varautumisessa huomattava](#)

⁷ [Polkuja tulevaisuuden kansalaistoimintaan: Näkökulmia osallisuuden ja kansalaistoi-minnan vahvistamiseen maaseuduilla](#)

⁸ [Yhdessä koronan aikaan: Tutkimus yhteisöllisestä resilienssistä Helsingissä](#)

⁹ [Autonominen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta kaikille](#)

¹⁰ [Julkisen hallinnon strategian arviointi](#)

¹¹ [Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko](#)

¹² [Civic Space Scan of Finland](#)

¹³ [Practical Guide for Policy Makers on Protecting and Promoting Civic Space](#)

¹⁴ [Protection and Promotion of Civic Space](#)

Suomalaisen kansalaisyhteiskunnan olosuhteet ovat hyvät verrattuna moniin muihin maihin.^{15 16} Kansalaisyhteiskunnan toiminnan mahdollistaminen tarkoittaa esimerkiksi

- kansalaisyhteiskunnan toimijoille tarkoitetun julkisen rahoituksen saata-
vuutta ja rahoitusohjauksen välttämistä,
- mahdollistavaa lainsäädäntöä ja toimijoiden hallinnollisen taakan ja kus-
tannusten keventämistä sekä
- avointa hallintoa ja toimijoiden oikeutta osallistua julkiseen päätöksente-
koon.^{17 18}

---

¹⁵ [Enabling Environment Index \(EEI\)](#)

¹⁶ [Demokratiaindikaattorit](#)

¹⁷ [Civic Space Scan of Finland](#)

¹⁸ [Report on funding of associations](#)

2 Strategian toimeenpano ja seuranta ja arviointi

2.1 Strategian toimeenpano

Oikeusministeriö johtaa poikkihallinnollista työryhmää, joka koordinoi strategian hallintorajat ylittävää toimeenpanoa valtioneuvostossa. Strategian toimeenpano jatkuu 17. huhtikuuta 2027 asti. Strategiatyöryhmä tekee sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmälle ehdotuksia tarvittavista lisätoimenpiteistä toimikautensa aikana.

Kansalaisyhteiskuntapoliitikan neuvottelukunnalla (KANE) ja etnisten suhteiden neuvottelukunnalla (ETNO) on strategiatyöryhmässä pysyvät asiantuntijat. Valtakunnalliset kattojärjestöt ja Tieteellisten seurain valtuuskunta ovat työryhmän pysyviä asiantuntijoita. Kattojärjestöt ja Tieteellisten seurain valtuuskunta tuottavat asiantuntijatieta strategian toimeenpanoa varten ja lisäävät osallisuutta dialogin kautta. Työryhmä kokoontuu tarpeen mukaan virkahenkilökokoonpanossa ja laajennetussa kokoonpanossa.

Strategian toimeenpano perustuu avoimen hallinnon periaatteeseen ja kansalaisjärjestöjen moniäänisyyteen ja yhdenvertaisuuteen. Oikeusministeriö on säännöllisesti yhteydessä hankkeiden vastuuvalmistelijoihin ja seuraa toimenpiteiden etenemistä. Ministeriö tekee myös strategian toimeenpanoon liittyvien riskien ja riippuvuuksien kokonaisarviointia osana hallitusohjelmaseurantaa.

Osa strategian toimenpiteistä koskee kaikkia ministeriöitä. Keskeisiä valmisteluvas- tuullisia ministeriöitä strategian toimeenpanossa ovat oikeusministeriö ja valtiovarain- ministeriö. Valtiovarainministeriöllä on koordinoiva rooli valtionavustustoiminnan ja valtionavustuspalveluiden kehittämisessä.¹⁹

Kansalaisjärjestöstrategian toimeenpano voi tuottaa sisältöjä esimerkiksi ministeriöiden tulevaisuuskatsauksiin ja virkamiespuheenvuoroihin tulevaan vaalikauteen val-

---

¹⁹ Valtionavustustoiminnan yhteiskehittämisen ja yhteisten valtionavustuspalvelujen strategisen ohjaamisen yhteistyöryhmä

mistauduttaessa. Toimeenpanon yhteydessä voidaan arvioida myös tarvetta eduskunnalle annettavasta kansalaisyhteiskuntapoliittisesta selonteosta seuraavalla hallituskaudella.

Kuluvalle hallituskaudella valmistaudutaan EU-rahoitusohjelmakauden (2021–2027) vaihdokseen.²⁰ Strategian toimeenpanon aikana toimitetaan myös alue- ja kuntavaalit (2025). Kuntia ja hyvinvointialueita suositellaan kehittämään kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja seuraamaan niiden kehitystä omissa strategioissaan ja muissa asiakirjoissa, kuten järjestöyhteistyötä koskevissa suunnitelmissa.

RISKIENHALLINTA

Kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoon liittyy taloudellisia, toiminnallisia ja viestinnällisiä riskejä. Kansalaisjärjestöille osoitettavien lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentaminen vaikuttaisi valtiontalouteen, ja verokertymän aleneminen on otettava huomioon hallituksen esitystä valmisteltaessa. Yhdistyslain uudistaminen vaikuttaisi Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään yhdistysrekisteriin, mistä aiheutuvista kustannuksista on sovittava, jotta säädöshanke voitaisiin käynnistää. Muihin toimenpiteisiin sisältyy lähinnä virkatyöstä aiheutuvia kustannuksia ja selvityksiä koskevia pienhankintoja.

2.2 Strategian seuranta ja arviointi

Strategiatyöryhmä seuraa toimenpiteiden etenemistä ja raportoi siitä sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmälle sekä osana hallitusohjelmaseurantaa. Strategiatyöryhmä tekee sidosryhmäyhteistyötä ja -viestintää, seuraa kansalaisjärjestöjen toiminnassa ja toimintaedellytyksissä tapahtuvia muutoksia sekä valmistelee hankkeen seurantaraportin mahdollisine politiikkasuosituksineen toimikautensa loppuun mennessä. Oikeusministeriö tilaa ulkopuolisen, vuonna 2026 toteutettavan arvioinnin seurantaraporttia varten.

Oikeusministeriö kokoaa kansalaisjärjestöjen toimintaa ja toimintaedellytyksiä koskevia perustietoja yhteen viranomaisten kanssa. Raportin tavoitteena on luoda yleiskuvaa, helpottaa tiedonhakua ja tukea strategian seurantaa. Raporttia kehitetään palautteiden perusteella.

---

²⁰ [The EU's 2021-2027 long-term budget and NextGenerationEU](#)

3 Strategian toimeenpanoon osallistuminen ja viestintä

Strategiatyöryhmän tavoitteena on lisätä kansalaisjärjestöstrategian tunnettuutta ja tehdä strategian toimeenpanosta avointa ja mahdollisimman helppoa seurata. Sidosryhmäyhteistyössä ja -viestinnässä korostetaan muutosten ja odotusten hallintaa. Sidosryhmäviestintä tekee selkoa tulevasta, auttaa ennakoimaan hallinnon toimia ja lisää kansalaisjärjestöjen kuulluksi tuleamista.

Strategian toimeenpanoon halutaan saada kansalaisyhteiskunnan toimijoita monipuolisesti mukaan, mikä näkyisi laadukkaana valmisteluna ja myönteisenä osallisuuden kokemuksena. Toimeenpanossa kiinnitetään kuulemisen rinnalla erityistä huomiota dialogin ja yhteiskehittämisen lisäämiseen. Eräät valtakunnalliset kansalaisjärjestöt kokivat dialogin vähäiseksi, kun strategiaa valmisteltiin ripeästi.^{21 22}

Kaikki strategian toimeenpanosta ja sen seurannasta kiinnostuneet tahot ja toimijat voivat liittyä sähköpostilistalle sidosryhmäyhteistyötä varten ja sidosryhmäviestinnän tehostamiseksi. Kiinnostuneet saavat ajankohtaista tietoa strategian toimenpiteiden etenemisestä sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Osallistuminen ei velvoita mihinkään. Yhteystiedot voi pyytää poistettavaksi sähköpostitse, ja oikeusministeriö informoi henkilötietojen käsittelystä.

Oikeusministeriö tekee viestintäyhteistyötä hankkeiden vastuuvastavalmistelijoiden kanssa ennakoivasti ja tapauskohtaisesti. Strategiatyöryhmän jäsenet muistuttavat hallinnonaloillaan, että sidosryhmillä on oltava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa hankkeiden eri vaiheissa.²³

Oikeusministeriö suunnittelee, suhteuttaa ja seuraa strategian toimeenpanoon liittyvää viestintää käytössä olevien resurssien mukaisesti. Toimeenpanon koordinointia, valmistelua ja sidosryhmäviestintää varten oikeusministeriö

- julkaisee perustietoja ja tekee ajankohtaisviestintää
- järjestää avoimia keskustelutilaisuuksia ja tilannekatsauksia
- osallistuu verkostoihin
- tuottaa sisältöjä julkishallinnon tapahtumiin

---

²¹ [Kansalaisjärjestöt: Valtioneuvoston hyväksymä kansalaisjärjestöstrategia on mitätön laastari jättileikkausten repimään haavaan](#)

²² [Finland's new CSO strategy – a FRA perspective](#)

²³ [Julkinen hallinto hyötyisi osallisuuden tarkemmasta määrittelystä](#)

- hyödyntää relevantteja tapahtumia ja
- viestii sidosryhmilleen.

Oikeusministeriön viestintäkanavat

Verkkosivut: <https://oikeusministerio.fi/kansalaisjärjestostrategia>

Hankesivu: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OM140:00/2023>

Sosiaalinen media: #kansalaisjärjestostrategia

Valtioneuvoston sisäisessä viestinnässä käytetään erityisesti Kampus-intranetiä.

Liity sähköpostilistalle tai tutki kansalaisjärjestöjen toimintaa ja toimintaedellytyksiä koskevia perustietoja strategian verkkosivuilla.

4 Strategian toimenpiteet

Kansalaisjärjestöstrategiassa kuvataan päämääriin ja tavoitteisiin liittyviä toimenpide-ehdotuksia. Säädöshankkeiksi, selvityksiksi ja muiksi kehittämistoimiksi konkretisoidut toimenpiteet ryhmitellään tässä suunnitelmassa viiteen kokonaisuuteen, mikä tukee myös strategian arviointia ja toimenpiteiden seuranta. Toimeenpanosuunnitelmaan dokumentoidaan vastuuministeriöiden toimittamat tiedot toimenpiteiden aikataulusta, laajuudesta ja resursoinnista valmisteluvastuiden mukaisesti.

Strategiatyöryhmä päivittää toimeenpanosuunnitelmaa säännöllisesti. Seuraavat toimenpiteitä koskevat tiedot on päivitetty 22.10.2024.

4.1 Verotus- ja valtionavustuskäytänteet

Kansalaisjärjestöjen oman varainhankinnan edellytysten vahvistaminen on kiireellinen tavoite, koska kansalaisjärjestöillä on tarve saada valtionavustusten rinnalla lisää muuta julkista ja yksityistä rahoitusta toimintaansa varten. Tavoitteen saavuttaminen vaatii säädösvalmistelua valtiovarainministeriössä ja verotus- ja valtionavustuskäytänteiden uudistamista yhteistyössä valtionapuviranomaisten, verohallinnon ja sidosryhmien kanssa. Kansalaisjärjestöjen on käynnistettävä ja kehitettävä varainhankintaa, vahvistettava omavaraisuutta ja vähennettävä riippuvuutta julkisesta rahoituksesta, kun valtionavustukset pienentyvät osana valtiontalouden säästöjä.

KANSALAIJÄRJESTÖJEN STRATEGIAPALAUTE

Kansalaisjärjestöiltä saadun strategiapalautteen perusteella lahjoitusvähennys tulisi laajentaa koskemaan kaikkia kansalaisjärjestöille osoitettavia lahjoituksia, jotta kansalaisjärjestöt olisivat keskenään yhdenvertaisessa asemassa. Verovähennyksiin liittyvä hallinnollinen taakka kansalaisjärjestöissä on pidettävä kevyenä.

Valtionavustuslakia pitäisi uudistaa kokonaisvaltaisesti ja kansalaisyhteiskuntavaikutukset huolellisesti arvioiden. Valmistelussa pitäisi arvioida esimerkiksi valtionavustuspalveluiden käyttöveloitteesta säättämistä. Valtiovarainministeriön pitäisi ohjata valtionapuviranomaisia uudistamaan niiden harkintavallassa olevia käytänteitä kansalaisjärjestöjä kuormittavan byrokratian oikeasuhtaiseksi keventämiseksi ja konkreettisten tulosten aikaansaamiseksi valtionavustustoimintaa ja -palveluja kehitettäessä.

4.1.1 Tuloverolain ja verokäytänteiden uudistaminen

Toimenpiteen tavoitteena on laajentaa kansalaisjärjestöille osoitettavien lahjoitusten verovähennysoikeutta yksilö- ja yhteisöverotuksessa vuoden 2026 alusta alkaen. Muutos edellyttää tuloverolain (1535/1992) muuttamista. Lahjoitusvähennyksestä säädetään tuloverolain 57 §:ssä ja 98 a §:ssä. Lahjoitusvähennyksen laajentaminen edellyttää myös ilmoittamiseen ja raportointiin liittyvien käytänteiden ja ohjeiden uudistamista Verohallinnossa.

Valtiovarainministeriön vero-osasto valmistelee lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamista koskevan hallituksen esityksen vuonna 2025, ja säädösmuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2026. Asiaan liittyviä sidosryhmiä kuullaan valmistelun eri vaiheissa.

4.1.2 Valtionavustuslain uudistaminen

Toimenpiteen tavoitteena on yhtenäistää valtionavustusten hallinnoinnin menettelyjä. Muutos edellyttää valtionavustuslain 688/2001 uudistamista. Valtionavustuslaki on menettelyjä koskeva yleislaki, jossa säädetään valtionavustuksen myöntämisen perusteista. Valtionavustusten myöntämisestä säädetään lisäksi valtion talousarviosta annetussa laissa 1988/423, valtionavustuskohteisessa erityislainsäädännössä ja mahdollisessa Euroopan unionin lainsäädännössä.

Valtiovarainministeriön budjettiosasto käynnistää vuonna 2024 säädöshankkeen valtionavustuslain uudistamiseksi.

4.1.3 Valtionavustuskäytänteiden uudistaminen

Toimenpiteen tavoitteena on painottaa yleisavustuksia hankeavustusten sijaan ja keventää hallinnollista taakkaa valtionavustustoiminnassa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää esimerkiksi yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviin yleisavustuksiin ja kohdennettuihin yleisavustuksiin liittyvien käytänteiden uudistamista.

Valtiovarainministeriön johtama valtionavustustoiminnan yhteiskehittämisen ja yhteisten valtionavustuspalvelujen strategisen ohjaamisen yhteistyöryhmä asettaa syksyllä 2024 valtionavustuskäytänteiden uudistamisjaoston, joka valitsee valtionavustuskäytänteitä, jotka koskevat yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviä yleisavustuksia ja valmistelee ehdotuksen näiden käytänteiden uudistamiseksi valtionapuviranomaisten

kanssa kevään 2025 puoliväliriiheen mennessä. Jaoston sihteeri nimetään oikeusministeriössä, mikä vahvistaa valmistelun yhteyttä strategiatyöhön.

Valtionavustustoiminnan ja -palveluiden kehittäminen

Valtionavustuskäytänteiden uudistamisessa otetaan huomioon, että valtionavustustoimintaa kehitetään erikseen valtionavustuslakia koskevassa säädöshankkeessa ja että käytänteet voivat liittyä muuhun valtionavustuksia koskevaan sääntelyyn. Valtionavustustoimintaa kehitetään myös hallinnonalakohtaisesti. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö asetti selvityshenkilön STEA-avustustoiminnan linjausten valmistelun tueksi ja oikeusministeriö selvittää järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä.^{24 25} Selvitykset valmistuvat vuoden 2024 loppuun mennessä.

Valtiokonttori kehittää yhteisiä valtionavustuspalveluja, kuten Haeavustuksia.fi ja Tutkiavustuksia.fi -palveluja. Valtionavustustoiminnan ja -palveluiden kehittämistä koordinaadaan valtiovarainministeriössä ja sen johtamassa valtionavustustoiminnan yhteiskehittämisen ja yhteisten valtionavustuspalvelujen strategisen ohjaamisen yhteistyöryhmässä. Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta seuraa yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviin valtionavustuksiin osoitettavien määrärahojen kokonaisuutta ja sen kehitystä. Neuvottelukunta voi myös kuulla ja antaa lausuntoja yleishyödyllisten yhteisöjen toimintaedellytysten ja julkisen sektorin niille osoittamien resurssien kehittämisestä.

---

²⁴ Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä selvitetään

²⁵ STM asettaa selvityshenkilön STEA-avustustoiminnan linjausten valmistelun tueksi

TOIMENPIDEKOKONAISUUDEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tavoite: Kansalaisjärjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset ja omavaraisuus vahvistuvat sekä valtionavustustoimintaan liittyvä hallinnollinen taakka kevenee muun muassa yleisavustuksia painottamalla.

Mittari: Varainhankintaan perustuvan yksityisrahoituksen määrä, kansalaisjärjestöille myönnettävien ja maksettujen valtionavustusten määrä valtionavustuslajeittain

Tietolähteet: Verovähennykset (Verohallinto), rahankeräykset ja pienkeräykset (Poliisihallitus), harkinnanvaraiset valtionavustukset (Valtiokonttori)

Vastuuministeriöt seuraavat ja arvioivat säädöshankkeita erikseen.

4.2 Kansalaisyhteiskuntavisiio

Kansalaisyhteiskunnan merkityksen sanoittaminen suomalaisessa demokratiassa ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan tietoperustan rakentaminen ovat toinen kiireellinen tavoite. Ne tukevat julkista päätöksentekoa, lisäävät hallinnon toimien ennakoitavuutta ja vahvistavat hallituskaudet ylittävää kansalaisyhteiskuntapolitiikkaa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää yhteistä kansalaisyhteiskuntavisiota. Kansalaisjärjestöt osallistuvat päätöksentekoon julkisen hallinnon kumppanina julkisen hallinnon strategian mukaisesti.

KANSALAIJÄRJESTÖJEN STRATEGIAPALAUTE

Kansalaisjärjestöiltä saadun strategiapalautteen perusteella kansalaisyhteiskunnan tulevaisuutta visioivaa keskustelua pitäisi alkaa käydä heti, kun verotusta ja valtionavustustoimintaa koskevat toimenpiteet on saatu alkuun. Kansalaisyhteiskuntavision odotetaan olevan poliittisesti johdettua, mikä lisäisi sen painoarvoa. Vision pitäisi myös ulottua riittävän kauas, esimerkiksi vuoteen 2035 asti. Kunnat ja hyvinvointialueet kutsutaan mukaan, jotta kansalaisyhteiskuntavisiio olisi riittävän laaja-alainen ja vaikuttaisi esimerkiksi kuntien ja hyvinvointialueiden strategioihin.

4.2.1 Kansalaisyhteiskuntavision muodostaminen

Toimenpiteen tavoitteena on keskustella kansalaisyhteiskunnan tilasta ja tulevaisuudesta sekä toimintaedellytyksistä 2030-luvun Suomessa. Kansalaisyhteiskuntavision valmistellaan strategisen ja parlamentaarisen tulevaisuustyön ja ennakkoinnin perusteella oikeusministeriön ja strategiatyöryhmän johdolla. Oikeusministeriö aloittaa kansalaisyhteiskuntavision valmistelun syksyllä 2024, ja valmistelua jatketaan pääsääntöisesti vuoden 2025 ajan. Kansalaisyhteiskuntavisiota käsitellään sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmässä. Visio sisältäisi myös ehdotuksia pitkän ajan kansalaisyhteiskuntapolitiikan kehittämiseksi.

Kansalaisyhteiskuntavisiota muodostetaan tulevaisuuskeskusteluissa, tulevaisuustyöpajoissa ja muussa valmistelussa, kuten kaikille avoimessa verkkokeskustelussa ja selvittämällä muiden EU-maiden hyviä käytäntöjä. Kansalaisyhteiskuntavisiosta järjestetään pyöreän pöydän keskusteluja poliittisen johdon kanssa. Visioivaa keskustelua käydään myös muissa tilaisuuksissa yhteisten ohjeiden avulla. Ehdotuksesta kansalaisyhteiskuntavisioksi pyydetään lausuntoja syksyllä 2025 ennen kuin visio julkaistaan oikeusministeriön julkaisusarjassa. Kansalaisyhteiskuntavisiioon sisältyvien kehittämissuositusten toteuttaminen voidaan aloittaa osana strategian toimeenpanoa ta-pauskohtaisesti arvioiden.

TOIMENPIDEKOKONAISUUDEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tavoite: Kansalaisyhteiskuntavision ja sen muodostaminen vahvistavat kansalaisyhteiskuntavaikutusten arviointia osana julkista päätöksentekoa ja lisäävät sidosryhmien luottamusta pitkäkestoiseen kansalaisyhteiskuntapolitiikkaan.

Mittari: Luottamusindikaattori (luottamusta mittaavat kysymykset)

Tietolähteet: Lausunnot (lausuntopalvelu)

4.3 Sääntely ja toimintatavat

Ihmisten kannustaminen aktiiviseen kansalaisuuteen ja yhteisölliseen kansalaistoimintaan on tärkeä tavoite. Tavoitteen saavuttaminen voi edellyttää järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevan ylimääräisen sääntelyn keventämistä, viranomaisten toimintatapojen uudistamista ja viranomaistulkintojen yhtenäistämistä. Kansalaisyhteiskunta-

vaikutusten arviointi on otettava huomioon myös muussa valmistelussa hallinnon-aloilla. Julkisen hallinnon rakenteiden ja talouden kehittäminen vaikuttaa myös kansalaisyhteiskuntaan.

KANSALAIJÄRJESTÖJEN STRATEGIAPALAUTE

Kansalaisjärjestöiltä saadun strategiapalautteen perusteella hallinto-osaamisen vaatimukset ja julkisen hallinnon ohjaus ovat lisääntyneet, mikä on yhteydessä kansalaisjärjestötoiminnan ammattimaistumiseen. Hallituksen on pidettävä kiinni tavoitteestaan keventää järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa ylimääräistä sääntelyä. Hallinnollisen taakan keventämisen merkitys korostuu valtionavustusleikkausten takia, jotta kansalaisjärjestöt voivat kohdentaa säästöjä hallintoon ja välttää säästöjä toiminnassaan.

4.3.1 Sääntelyn ja toimintatapojen kehittäminen

Toimenpiteen tavoitteena on kartoittaa järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa sääntelyä ja tehdä sitä koskevia kehittämissuhteita normienpurkua ja byrokratian keventämistä varten. Sääntely määrittää mahdollisuuksia ja rajoituksia toiminnan järjestämiseen. Tavoitteena on samalla tunnistaa, missä tilanteissa sääntelyä kaivattaisiin lisää ja milloin jokin esteeksi koettu asia perustuu säädöksen asemesta viranomaisen harkintavaltaan ja tulkintaan.

Oikeusministeriö julkaisee raportin järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevasta sääntelystä säännöskohtaisine kehittämissuhteineen vuoden 2025 alussa. Raportin valmistelee selvityshenkilö, oikeustieteen lisensiaatti Juha Viertola oikeusministeriön toimeksiannosta.²⁶ Valmistelussa hyödynnetään haastatteluja ja verkkokeskustelua, joka käydään lokakuussa 2024.

4.3.2 Yhdistyslain ja yhdistysrekisterin uudistaminen

Toimenpiteen tavoitteena on uudistaa yhdistyslakia 503/1989, jotta rekisteröidyt yhdistykset voivat ottaa käyttöönsä toimitusjohtaja-toimielimen sääntömuutoksella tai fuusioitua niin päättäessään. Yhdistys valitsee sille sopivan hallintomallin. Yhdistyslain muutos koskee useita pykälä. Toimitusjohtaja-toimielin selkeyttää päätösvaltaa ja

²⁶ Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä selvitetään

päätösten toimeenpanoa (hallinnon hoitamista), kun tehtävät ja vastuut ovat tasapainossa. Fuusiomahdollisuus helpottaa rakenteellisia uudistuksia yhdistyksissä. Yhdistysten yhdistyminen on yleistynyt jo aiemmin, ja siihen liittyy kiinnostusta yhdistyksissä.²⁷

Oikeusministeriö ei ole vielä käynnistänyt säädöshanketta, eikä yhdistyslain uudistaminen ole ministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa. Yhdistyslain uudistaminen edellyttää muutoksia Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään yhdistysrekisteriin. Yhdistysrekisteriä koskevien muutosten rahoituksesta ei ole sovittu.

TOIMENPIDEKOKONAISUUDEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tavoite: Ihmisten on nykyistä helpompi osallistua järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan, joka on elinvoimaista muun muassa mahdollistavan sääntelyn ansiosta.

Mittari: Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan järjestämistä ja siihen osallistumista kuvaavat määrälliset tiedot

Tietolähteet: Yhdistykset ja luottamushenkilöt (Patentti- ja rekisterihallitus), ajankäyttö ja vapaa-ajan osallistuminen (Tilastokeskus)

4.4 EU-rahoitusmahdollisuudet ja kansalaisjärjestöjen hakuvalmiudet

Strategian keskeinen tavoite on tukea EU-rahoituksen saamista Suomeen. Kansalaisjärjestöille on saatavissa monipuolista EU-rahoitusta kuluvalle rahoitusohjelmakaudella 2021–2027, mutta arvion mukaan sitä ei haeta niin paljon kuin olisi mahdollista, vaikka se on suhteellisen vähän kilpailtua rahoitusta.^{28 29} Tavoitteen saavuttaminen edellyttää rahoitusmahdollisuuksien selvittämistä, neuvontaa ja tukea sekä sidosryhmien näkemysten kokoamista tulevaan rahoitusohjelmakauteen vaikuttamiseksi. EU-rahoituksen hakeminen edellyttää kansalaisjärjestöiltä esimerkiksi hyviä hakuvalmiuksia ja omarahoitusta.

²⁷ Voivatko yhdistykset selviytyä avustusleikkauksista yhdistymällä?

²⁸ EURA-raportointi 12.9.2024

²⁹ EU-rahoitusohjelmat

KANSALAIJÄRJESTÖJEN STRATEGIAPALAUTE

Kansalaisjärjestöiltä saadun strategiapalautteen perusteella EU-rahoitushakuihin ja hankkeiden toteuttamiseen liittyvä hallinnollinen taakka on kohtuuttoman raskas. EU-rahoitukseen liittyvä prosessi on resurssi-intensiivinen. Informaation ja resurssien puute tai rahoitusohjelmien ja neuvontapalveluiden hajanaisuus voivat muodostaa EU-rahoituksen hakemisen esteitä. Puuttuva omarahoitus tai puuttuvat kotimaiset tai rajat ylittävät kumppanuudet tunnistetaan myös esteiksi. EU-rahoituksessa nähdään myös potentiaalia, koska se on parhaimmillaan varteen otettavaa kertaluonteista hankerahoitusta kansalaisjärjestöille harkinnanvaraisten valtionavustusten rinnalle.

4.4.1 Mahdollisuuksien ja hakuvalmiuksien selvittäminen

Toimenpiteen tavoitteena on tunnistaa, mistä rahoitusohjelmista (2021–2027) kansalaisjärjestöjen on mahdollista hakea ja saada EU-rahoitusta ja kuinka EU-rahoituksen hakemista voitaisiin helpottaa kansalaisjärjestöissä. Tavoitteena on myös valmistautua tulevaan EU-rahoitusohjelmakauteen.

Strategiatyöryhmä selvittää syksyllä 2024, minkälaista rahoitusta kansalaisjärjestöille on saatavissa rahoitusohjelmissa.³⁰ Selvitys perustuu tiedonhakuun ja rahoitusohjelma-asiantuntijoiden haastatteluihin. Selvityksessä otetaan huomioon pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman linjaus, että erityisesti väkivallan ja rikollisuuden ennaltaehkäisytyötä tekevien kansalaisjärjestöjen EU-rahoitusmahdollisuuksia laajennetaan. Lisäksi otetaan huomioon, että nykyinen rahoituskausi päättyy vuoteen 2027.

Strategiatyöryhmä selvittää kevättalvella 2025 kansalaisjärjestöjen valmiuksia hakea EU-rahoitusta ja ehdotuksia hakuvalmiuksien kehittämiseksi. Kansalaisjärjestöiltä kerätään palautetta tulevaa rahoitusohjelmakautta koskevista suunnitelmista kesällä 2025. Palaute otetaan huomioon valmistauduttaessa monivuotista rahoituskehystä koskeviin neuvotteluihin.

Oikeusministeriö tilaa pienhankintana omarahoitusta ja vastinrahoitusta koskevan selvityksen, jos sille varmistuu erillinen rahoitus. Tarkoituksena on selvittää kansalaisjärjestöjen näkökulmasta kansallisten vastinrahamallien saatavuutta ja käytettävyyttä,

---

³⁰ EU-rahoitusneuvonta

kuten harkinnanvaraisten valtionavustusten käyttöä omarahoitusosuutena. Lisäksi selvitetään muiden EU-maiden hyviä käytäntöjä vastinrahoituksessa ja säätiöiden ja muiden alueellisten ja paikallisten rahoittajien mahdollisuuksia tukea kansalaisjärjestöjä EU-rahoitusta haettaessa.

TOIMENPIDEKOKONAISUUDEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tavoite: Yhä useampi kansalaisjärjestö hakee ja saa EU-rahoitusta.

Mittari: EU-rahoituksen hakija- ja hankemäärä, myönnetyn EU-rahoituksen määrä, myönnetyn rahoituksen määrä suhteessa haettavissa olevaan rahoitukseen (kehys ja toteuma)

Tietolähteet: Rahoitusohjelmakohtainen raportointi, kartoitukset ja selvitykset

Rahoitusohjelmat seuraavat ja arvioivat rahoituksen käyttöä erikseen.

4.5 Vuorovaikutus kansalaisyhteiskunnan kanssa

Strategian toinen keskeinen tavoite on hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutuksen parantaminen, mihin myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma tähtää. Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa linjaa erikseen, että vuoropuhelua kansalaisjärjestöjen kanssa vahvistetaan.^{31 32}

Avoimen hallinnon toimintaohjelmassa sitoudutaan yhteistyöhön luottamuksen, osallisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi sekä demokratian vahvistamiseksi.³³ Vuorovaikutus kansalaisyhteiskunnan kanssa on yhteydessä myös valmisteilla olevaan kansalliseen ohjelmaan demokratian ja osallistumisen edistämiseksi.³⁴

³¹ Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa

³² Yhdenvertaisuustiedonannon toimeenpanohanke

³³ Avoimen hallinnon viides toimintaohjelma 2023–2027

³⁴ Demokratiaa ja osallistumista vahvistetaan – demokratiaohjelma lausunnoille

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää yhteistyötä hallinnon tasojen välillä.³⁵ Yhteistyötä on tarpeen kehittää sekä kolmannen että neljännen sektorin kanssa.^{36 37}

KANSALAIJÄRJESTÖJEN STRATEGIAPALAUTE

Kansalaisjärjestöt raportoivat, että yhteiskunnallinen polarisaatio kaventaa ihmisten osallistumismahdollisuuksia. Kansalaisjärjestöjen kokemus on, että yhteys kansalaisjärjestöjen ja valtionhallinnon välillä heikkenee. Lisäksi raportoidaan, että lainsäädäntöprosessien kuulemisajat lyhenevät, kuultavien määrä vähenee, ja kansalaisjärjestöjen edustus työryhmissä harvenee. Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnalle halutaan enemmän tukea ja kannustusta.³⁸

4.5.1 Selvitys kuntien ja hyvinvointialueiden tuesta kansalaisjärjestöille

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä näkyvyyttä kansalaisjärjestöille myönnettävään julkiseen rahoitukseen harkinnanvaraisten valtionavustusten ja EU-rahoituksen rinnalla. Toimenpide toteutetaan, jos sille varmistuu erillinen rahoitus.

Oikeusministeriö julkaisee selvitykseen perustuvan raportin kuntien ja hyvinvointialueiden kansalaisjärjestöille myöntämästä suorasta ja epäsuorasta tuesta ja tukeen liittyvistä käytännteistä syksyn 2025 aikana. Raportin valmistelee erikseen valittava selvityshenkilö. Selvityksessä hyödynnetään kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietoja Tutki hallintoa -tietopalvelussa ja muuta olemassa olevaa tietoperustaa.

4.5.2 Avoin hallinto edistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta

Tavoitteena on lisätä virkahenkilöiden valmiuksia, tehdä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa ja lisätä osallisuutta. Yhteistyö ja vuorovaikutus tapahtuvat ministeriöiden

---

³⁵ Järjestöbarometri 2024

³⁶ Ketterä neljäs sektori vahvistuu liikunnassa

³⁷ Hämmäinen ja historian? Neljäs sektori ilmiönä ja käsitteenä turvallisuustoiminnan kontekstissa

³⁸ Kattojärjestöt: budjettileikkausten vaikutukset uhkaavat romuttaa yhteiskunnan perustan

ja virastojen arjessa, minkä lisäksi sitä tukevat osaltaan julkinen johtaminen ja henkilöstön osaamisen kehittäminen. Työssä painottuu dialogisuus ja vuorovaikutteisuus. Avoimen hallinnon hanke jakaa myös aiheeseen liittyviä hyviä käytäntöjä.

TOIMENPIDEKOKONAISUUDEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tavoite: Julkisen hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan välinen vuorovaikutus paranee.

Mittari: Avoimen hallinnon työn kokonaisuuden arviointi

Tietolähteet: Arviointisuunnitelma³⁹

---

³⁹ Avoimen hallinnon toimintaohjelma ja arviointikriteerit

Liite 1 Strategiaan ja sen toimenpiteisiin liittyvä hankeseuranta

Hanke	Hankenumero	Yhteys toimenpiteisiin	Lisätiedot
OM; Kansalaisjärjestöstrategian toimeenpano	OM140:00/2023		https://om.fi/kansalaisjarjestostrategia
VNK; Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa			https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165110 https://valtioneuvosto.fi/uuttavauhtia-yhdenvertaisuuteen-suomessa#/
VNK; Yhdenvertaisuustiedonannon toimeenpanohanke	VNK031:00/2023		https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=VNK031:00/2023
VM; Valtionavustuskäytänteiden uudistamisjaosto	VN/26974/2024	Valtionavustuskäytänteiden uudistaminen	

Liite 2 Strategian yhteyksiä muihin hallituskauden hankkeisiin ja ohjelmiin

Hanke / ohjelma	Hankennumero	Yhteys strategiaan	Lisätiedot
VM; Valtionavustustoiminnan kehittämisen	VM169:00/2023	Valtionavustuskäytäntöiden uudistaminen	https://vm.fi/valtionavustukset
STM; Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustuksia koskevien linjausten valmistelu		Valtionavustuskäytäntöiden uudistaminen	https://stm.fi/-/stm-asettaa-selvityshenkilön-stea-avustustoiminnan-linjausten-valmistelun-tueksi
OM; Kansallinen ohjelma demokratian ja osallistumisen edistämiseksi	OM125:00/2023	Kansalaisyhteiskuntavision muodostaminen	https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM125:00/2023
MMM; Yhteisöllähtöisen paikallisen kehittämisen työryhmä		Kansalaisyhteiskuntavision muodostaminen	https://maaseutu.fi/kokosuomi/voima-asuu-meissa-paikallisen-kehittämisen-visionsio/
MMM; Maaseutupoliittinen selonteko	MMM012:00/2024	Kansalaisyhteiskuntavision muodostaminen	https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM012:00/2024

Liite 3 Toimeenpanosuunnitelman versiohistoria

Versio	Hyväksytty	Muutokset	Perustelut
0.1	23.8.2024 (käsitelty)	Ensimmäinen luonnos	
1.0	19.9.2024 (hyväksytty)	Versiossa on otettu huomioon työryhmän palaute ja toimenpiteisiin liittyvät tarkennukset vastuuvalmisteli-joilta.	
2.0	22.10.2024 (hyväksytty)	Versiota on tarkistettu yleisesti. Versiossa on muokattu erityisesti EU-rahoitusmahdollisuudet ja kansalaisjärjestöjen hakuvalmiudet -kokonaisuutta.	
3.0			
4.0			
5.0			